

Nader Onderzoek Omgevingswet Noorderpoort Verzetssrijderslaan te Groningen

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Nader Onderzoek Wet Omgevingswet Noorderpoort Verzetssrijderslaan te Groningen

Leeuwarden, september 2024

In opdracht van:
Noorderpoort

Uitvoering:
Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:
Dhr. R. Fokker

Autorisatie:
Dhr. E.P. de Boer

© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2024). Nader Onderzoek Omgevingswet- Noorderpoort Verzetssrijderslaan te Groningen. Rapport
24038. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Methodieken & Werkwijze	4
1.2.1	Vleermuizen	4
1.2.2	Bunzing en hermelijn.....	5
2.	RESULTATEN NADER ONDERZOEK	6
2.1.	Vleermuizen	6
2.2.	Bunzing en hermelijn.....	7
3.	CONCLUSIES NADER ONDERZOEK.....	9
3.1.	Vleermuizen	9
3.2.	Bunzing en hermelijn.....	9
4.	SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN	9
5.	LITERATUUR EN BRONNEN.....	10
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Ow Soortbescherming	- 1 -
	Ow Gebiedsbescherming.....	- 4 -
	Ow Houtopstanden	- 5 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In oktober 2023 is een Quicksan uitgevoerd met betrekking tot de voorgenomen werkzaamheden op het terrein van onderwijsinstituut Noorderpoort aan de Verzetssrijderslaan te Groningen (rapport 23182). In deze Quicksan werd onder andere geconcludeerd dat gericht nader onderzoek was voor wat betreft de soort(groep)en vleermuizen, bunzing en hermelijn.

In onderhavige rapportage worden uitsluitend de resultaten van het nader onderzoek naar deze soort(groep)en behandeld. Voor aanvullende informatie betreffende deze toetsing van het plangebied verwijzen wij naar de Quicksan (rapport 23182).

1.2 Methodieken & Werkwijze

Bij de planning van het veldwerk is rekening gehouden met de optimale periode waarin soorten geïnventariseerd kunnen worden. Zo zijn er protocollen opgesteld voor wat betreft de optimale wijze en perioden voor het uitvoeren van gericht nader onderzoek naar vleermuizen en kleine marterachtigen. Bureau FaunaX is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk volgens de opgestelde protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

Bureau FaunaX is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk conform protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

1.2.1 Vleermuizen

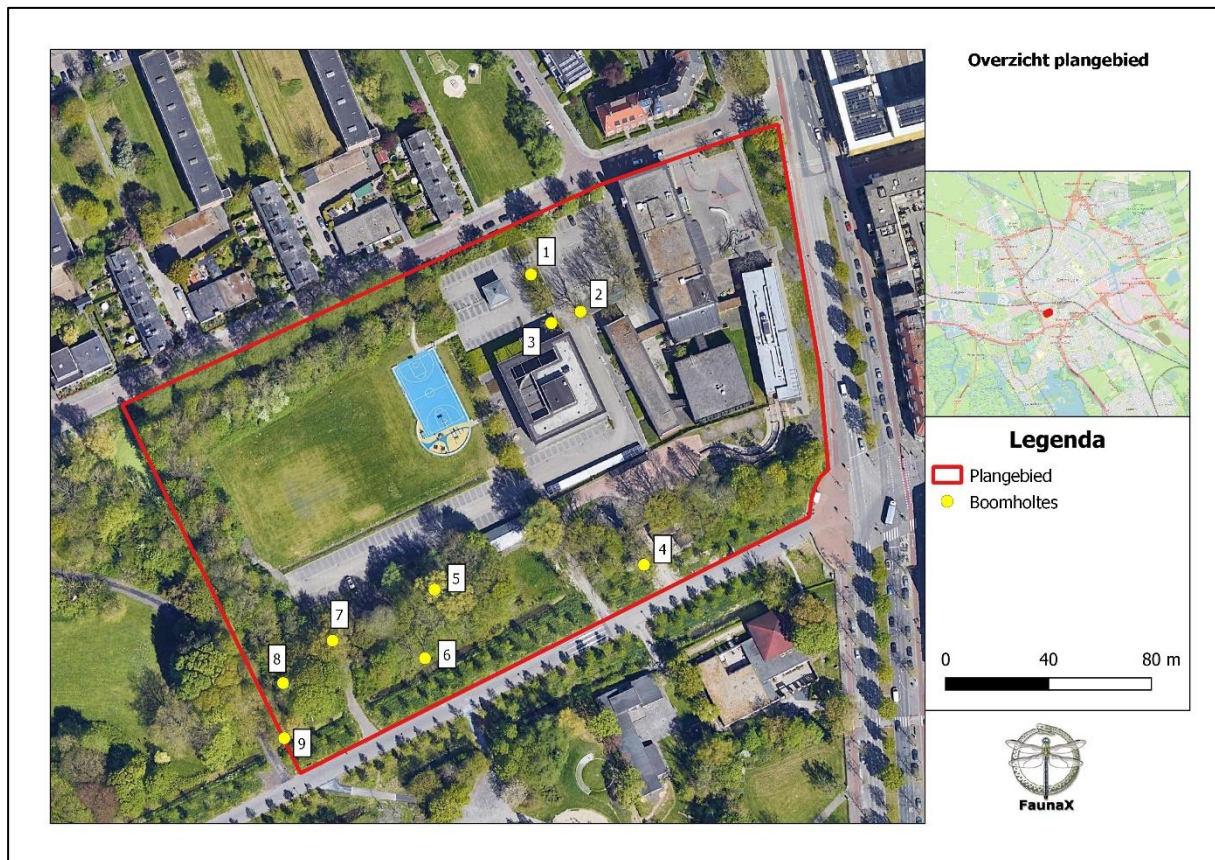
In 2023 werd een negental voor vleermuizen ogenschijnlijk geschikte boomholtes aangetroffen in het plangebied (figuur 1.1). Het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in deze boomholtes is uitgevoerd aan de hand van vier gerichte veldbezoeken per deelgebied, waarvan twee in de kraamperiode (15 mei – 15 juli) en twee in de paarperiode (15 augustus – 1 oktober) conform het meest recente Vleermuisprotocol (Vleermuisprotocol 2021). Het plangebied is voor dit specifieke onderzoek opgedeeld in drie deelgebieden om het plangebied zo overzichtelijk te houden. Het verdient de vermelding dat de opdrachtgever heeft aangegeven dat boomholte 4, zoals weergegeven in figuur 1.1 buiten de invloedsfeer van het planvoornemen valt en derhalve niet is opgenomen in het onderzoek. In tabel 1.1 wordt een overzicht gegeven van de bezoekgegevens per deelgebied.

Voor de determinatie van vleermuizen is gebruikt gemaakt van een batdetector van het type D240X Petterson, gecombineerd met opnameapparatuur, gespecialiseerde determinatiesoftware en een lichtsterke zaklamp.

Tabel 1.1. Overzicht van de veldbezoeken voor het nader onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied.

Bezoek	Deelgebied	Datum	Zon	Tijd	Temp. (°C)	Windsnelheid	Bewolgingsgraad
1	Holtes 1, 2 & 3	25 mei 2024	21:44 onder	21:40 – 23:50	12	O2	Grotendeels bewolkt
2		17 juni 2024	05:03 op	03:02 – 05:08	13	ZW3	Licht bewolkt
3		27 augustus 2024	20:36 onder	22:04 – 00:10	13	N2	Licht bewolkt
4		7 september 2024	20:10 onder	22:01 – 00:03	17	ZO2	Half bewolkt
1	Holtes 5, 6 & 7	29 mei 2024	21:49 onder	21:47 – 23:51	12	ZW3	Grotendeels bewolkt
2		19 juni 2024	05:03 op	03:01 – 05:11	12	N2	Half bewolkt
3		28 augustus 2024	20:33 onder	22:09 – 00:14	17	O2	Licht bewolkt
4		8 september 2024	20:07 onder	22:03 – 00:07	12	Z2	Half bewolkt

1	Holtes 8 & 9	30 mei 2024	21:50 onder	21:48 – 23:54	13	ZW2	Grotendeels bewolkt
2		23 juni 2024	05:04 op	03:05 – 05:08	12	W2	Grotendeels bewolkt
3		5 september 2024	20:15 onder	22:06 – 00:14	21	NO3	Licht bewolkt
4		15 september 2024	19:50 onder	22:31 – 00:39	12	ZW2	Zwaar bewolkt

Figuur 1.1. Een overzicht van de negen boomholtes die in 2023 werden aangetroffen binnen het plangebied (rood omlijnd).

1.2.2 Bunzing en hermelijn

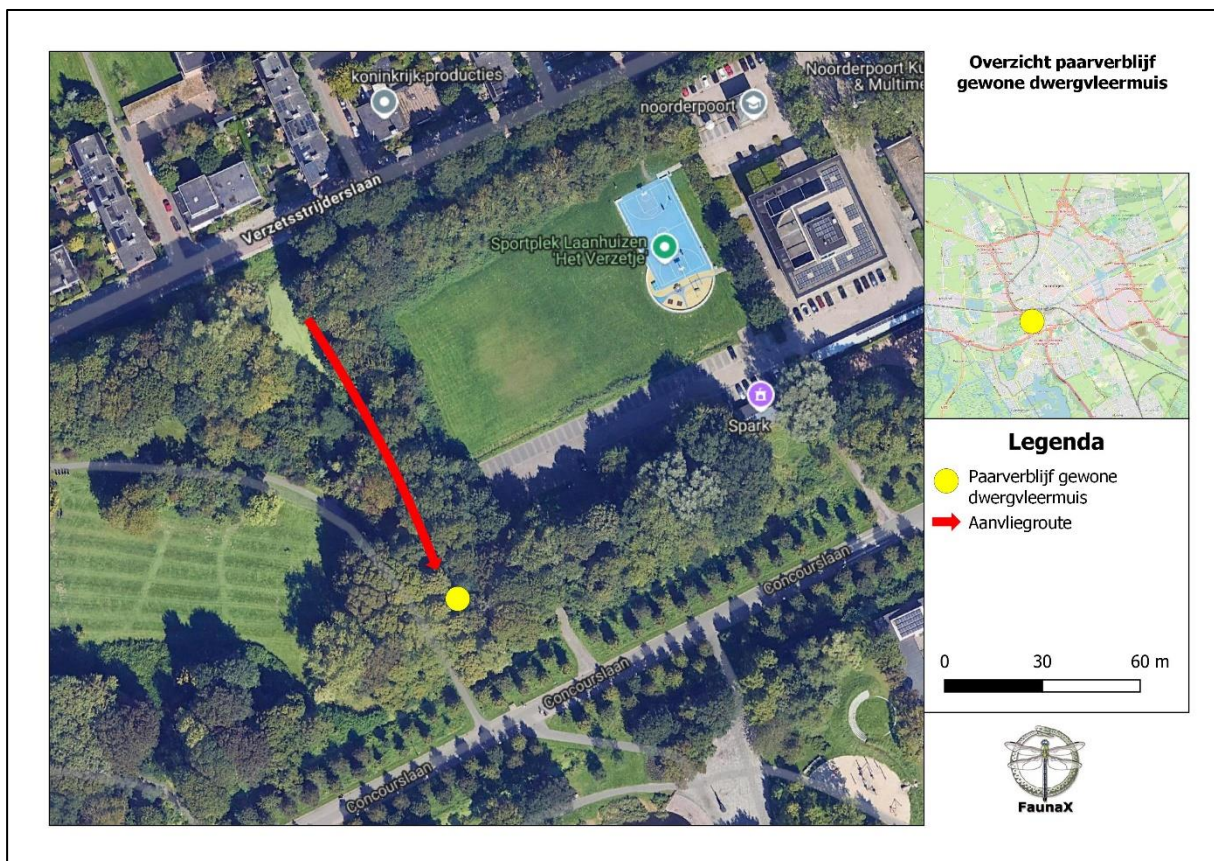
Het onderzoek naar de aanwezigheid van de kleine marterachtigen bunzing en hermelijn is uitgevoerd aan de hand van het Kennisdocument kleine marterachtigen, met de inzet van struikrovers in het plangebied. Struikrovers bestaan uit een aan één zijde open buis met aan de bovenzijde een plaat van plexiglas, zodat daglicht de buis in kan schijnen. In de open zijde van de buis wordt lokvoer geplaatst (sardines in olie). In de gesloten achterzijde wordt een cameraval geplaatst, welke elke 1 minuut twee foto's maakt in de richting van het lokvoer. Na ca. 3 weken wordt het lokvoer in de struikrover, evenals de batterijen in de cameraval ververs. Struikrovers worden voor een duur van ten minste 2 maanden in het veld geplaatst in de daarvoor beste periode, tussen juni en begin november. Struikrovers worden hiernaast verdekt opgesteld. Na afloop worden de verzamelde beelden gecontroleerd op kleine marterachtigen. Op donderdag 18 juli 2024 werden struikrovers in het veld geplaatst. Op woensdag 18 september werden de struikrovers voor het laatst gecontroleerd op beelden van marterachtigen.

2. RESULTATEN NADER ONDERZOEK

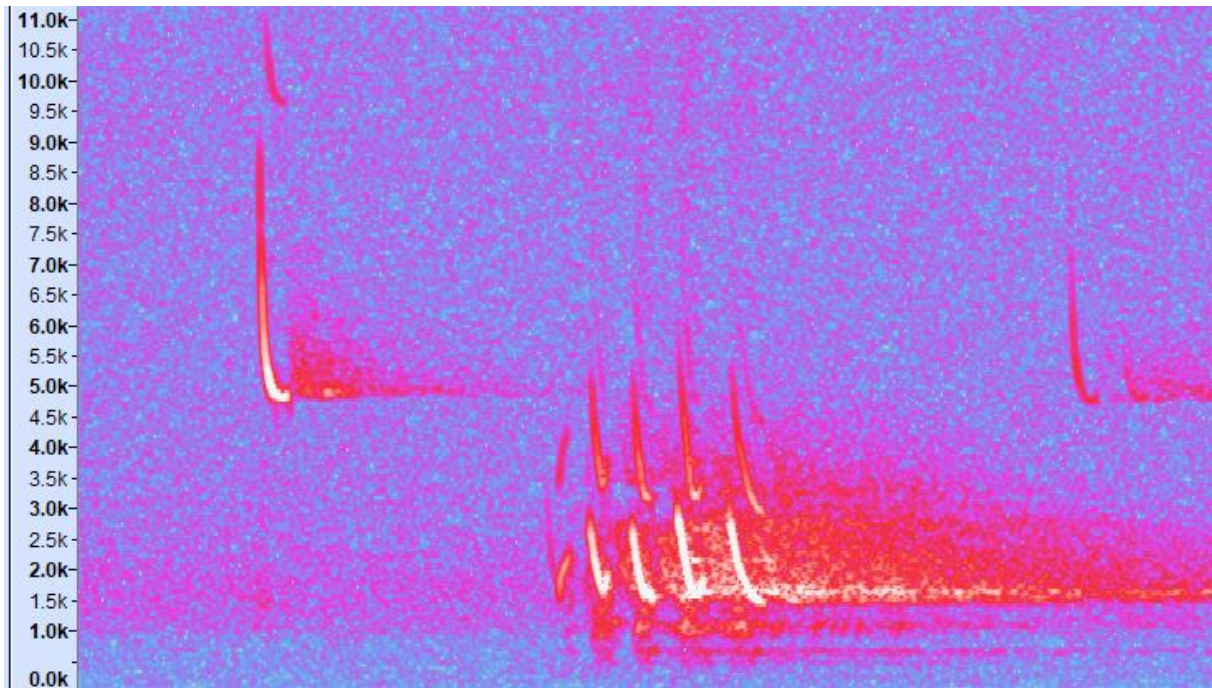
2.1. Vleermuizen

Tijdens de bezoeken in de kraamperiode werden **geen** verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld binnen het plangebied. Diverse delen van het plangebied zijn wel onderdeel van het foerageergebied van zowel gewone- als ruige dwergvleermuis. Gezien de ligging van het plangebied aan de rand van het stadspark is hier echter geen sprake van essentieel foerageergebied voor deze soorten. Eénmalig werd de soort watervleermuis langs vliegend waargenomen. Voor wat betreft deze soort was geen sprake van duidelijke binding met het plangebied.

In de paarperiode werd **één paarverblijf** van één individu gewone dwergvleermuis vastgesteld in boomholte 8, zoals aangegeven in figuur 1.1. Deze verblijfplaats werd vastgesteld aan de hand van baltsroepen. Gedurende beide bezoeken aan deze boomholte werden deze roepen gehoord. Hoewel verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen vooral in bouwwerken worden aangetroffen, wordt geregeld ook van boomholtes gebruik gemaakt. Tijdens de bezoeken werd tevens de aanvliegroute naar het paarverblijf vastgesteld. Deze wordt weergegeven in figuur 2.1.

Figuur 2.1. Een overzicht van de paarverblijfplaats die werd aangetroffen in het plangebied.

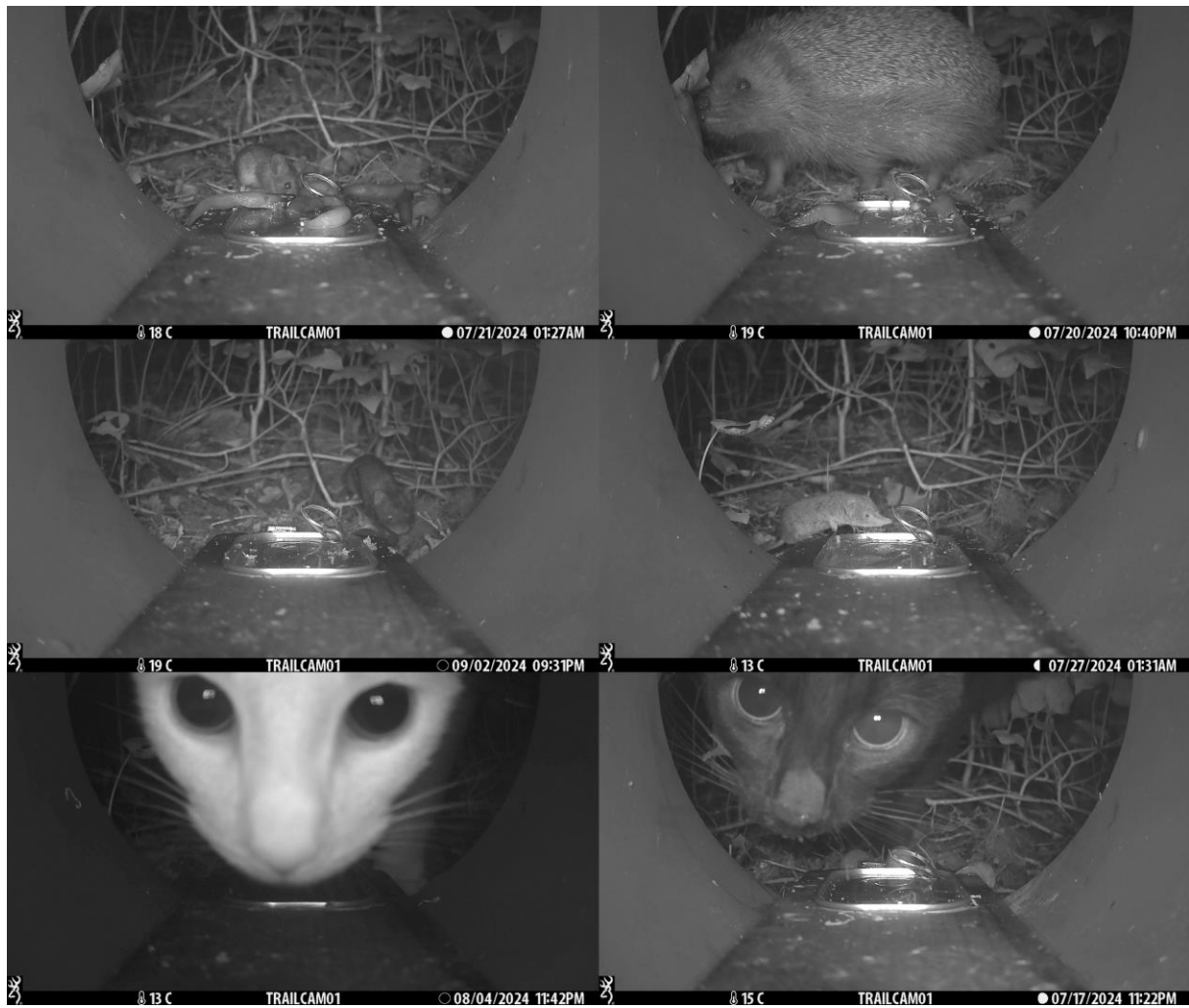

Figuur 2.2. Een spectrogram van een bij de verblijfplaats opgenomen baltsroep van gewone dwergvleermuis tussen twee reguliere pulsen.

Tijdens de bezoeken in de paarperiode aan holtes 8 en 9 werden tevens baltsroepen van de soort ruige dwergvleermuis gehoord. Het paarverblijf van deze soort bevindt zich echter in bomen ten westen van het plangebied, buiten de invloedssfeer van het planvoornemen.

2.2. Bunzing en hermelijn

Door de in het veld geplaatste struikrovers zijn beelden verzameld van diverse muissoorten, waaronder bosmuis en rosse woelmuis. Ook werden beelden verzameld van een egel die hier tevens tijdens de bezoeken ten behoeve van het onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen werd waargenomen. Deze soorten zijn allen vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen in de provincie Groningen. Men dient zich echter wel te houden aan de specifieke zorgplicht voor ruimtelijke ingrepen (Bijlage I). Er werden geen beelden verzameld van bunzingen of hermelijnen. Hoewel niet kan worden uitgesloten dat marterachtigen zich incidenteel door het plangebied verplaatsen, kan op basis van dit onderzoek worden uitgesloten dat het plangebied een vast onderdeel is van een leefgebied van deze soorten.

Figuur 2.3. Enkele voorbeelden van de beelden die werden verzameld, met v.l.b.n.r.o. bosmuis, egel, rosse woelmuis, dwergspitsmuis en twee huiskatten.

3. CONCLUSIES NADER ONDERZOEK

Bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten. Wanneer dat niet of onvoldoende gebeurt, kunnen wetsovertredingen aan de orde zijn. Deze kunnen leiden tot vertragingen in het project. Door op de juiste manier rekening te houden met de aanwezige soorten, kunnen deze problemen vaak op eenvoudige wijze worden voorkomen.

3.1. Vleermuizen

Aan de hand van de resultaten van het nader onderzoek is de aanwezigheid van **één paarverblijfplaats** van de soort gewone dwergvleermuis in boomholte 8 (zie figuur 1.1) aangetoond. We adviseren de boom waarin deze holte zich bevindt, inclusief de bomen binnen een straal van 10 meter daaromheen en de bomen die onderdeel zijn van de aanvliegroute richting de verblijfplaats (zie figuur 2.1) binnen het planvoornemen te sparen. Indien hieraan kan worden voldaan zijn vervolgstappen op het gebied van deze verblijfplaats naar ons inzicht niet benodigd.

Als dit niet mogelijk is dient voor deze verblijfplaats een vergunning te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag in deze, de provincie Groningen. Een dergelijke vergunning wordt aangevraagd aan de hand van een op te stellen activiteitenplan en wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2. Bunzing en hermelijn

Op basis van de resultaten van het nader onderzoek is de aanwezigheid van de soorten bunzing en hermelijn is de afwezigheid van deze soorten in het plangebied aangetoond. Hoewel niet kan worden uitgesloten dat zich incidenteel een kleine marterachtige door het plangebied verplaatst, is het plangebied geen vast onderdeel van een leefgebied van deze soorten en zijn hiervoor geen vervolgstappen benodigd.

Overige adviezen

Overige adviezen uit de Quickscan, waaronder het uitvoeren van de werkzaamheden buiten de broedperiode en het naleven van de specifieke zorgplicht voor ruimtelijke ingrepen (Bijlage I) blijven van kracht.

4. SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN

Om de werkzaamheden binnen de kaders van de Omgevingswet uit te voeren, bevelen wij de volgende vervolgstappen aan:

- **Vleermuizen:** Ontzien boom 8 (figuur 1.1), bomen daaromheen en aanvliegroute, anders → vergunningsaanvraag.

Overige vervolgstappen

- De overige adviezen uit de Quickscan, waaronder het uitvoeren van de werkzaamheden buiten de broedperiode (grootweg 15 maart – 15 juli) en het naleven van de specifieke zorgplicht voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen (Bijlage I) blijven van kracht.

5. LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Bureau FaunaX B.V. (2024). Quicksan Omgevingswet herzien/ Ontwikkelingen Noorderpoort Verzetssrijderslaan te Groningen. Rapport 23182. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden

Bronnen internet

FLORON

<https://www.floron.nl/>

Kennisdocument Kleine marterachtigen

<https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/01/Kennisdocument-kleine-marterachtigen-v1-1-2.pdf>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

RAVON

<https://www.ravon.nl/>

SOVON

<https://stats.sovon.nl/>

Zoogdiervereniging

<https://www.zoogdiervereniging.nl/>

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Ow Soortbescherming

De Omgevingswet draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Omgevingswet verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 11.37 en 11.46 in het Besluit activiteiten leefomgeving, hierna Bal). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 11.54 Bal). Binnen de Omgevingswet vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 11.46 Bal) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 11.54 Bal). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle (op Europees grondgebied) inheemse vogelsoorten, zoals benoemd in artikel 1 van de Vogelrichtlijn geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, opzettelijk te beschadigen, te rapen of nesten van vogels opzettelijk weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort of wanneer de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces of wanneer een activiteit van belang is voor de instandhouding van een soort. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen), de mate van verstoring en de effecten van het niet uitvoeren van een activiteit. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring of noodzakelijke activiteit. In aanvulling op het bovenstaande genieten alle nesten die essentieel zijn voor de instandhouding van een soort een hogere mate van bescherming binnen de provincie Groningen.

Habitatrichtlijn

Voor alle soorten die zijn opgenomen onder bijlage IV van de habitatrichtlijn (onderdeel a), bijlage II van het verdrag van Bern en bijlage I van het verdrag van Bonn (excl. vogels benoemd onder artikel 1 van de vogelrichtlijn) geldt dat het verboden is om deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen, te verstoren, hun eieren te vernielen of te rapen en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen. Daarnaast geldt voor de soorten die worden genoemd in bijlage IV van de habitatrichtlijn (onderdeel b) en bijlage I van het verdrag van Bern dat het opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen verboden is. Dit verbod is niet van toepassing wanneer de activiteit

uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel. Of dit van toepassing is hangt ook in dit geval af van meerdere factoren, zoals de periode van het jaar waarin jongeren worden geworpen, de bloeiperiode, de mate van verstoring en de effecten van het niet uitvoeren van een activiteit. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als noodzakelijke activiteit.

Overige in Nederland beschermde soorten

In bijlage IX, onderdeel a van het Bal worden nationaal beschermde soorten genoemd. Het is verboden deze opzettelijk te doden of in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers die zijn opgenomen in deze bijlage te vangen. Het is tevens verboden vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van deze soorten opzettelijk te beschadigen en te vernielen. Hiernaast is het verboden om soorten die zijn opgenomen onder onderdeel b van bijlage IX te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen binnen hun natuurlijke verspreidingsgebied. Dit verbod geldt niet voor de soorten bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. Ook geldt dit verbod niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Vrijgestelde soorten Provincie Groningen

Hoewel de Omgevingswet een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Omgevingsverordening 2022 door de Provincie Groningen vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Groningen is te vinden op <https://zoek.officiëlebekeendmakingen.nl/prb-2023-14638.html>

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Provincie Groningen.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaard(middelste groene)kikker
Bosmuis	Bruine kikker
Dwergmuis	Gewone pad
Dwergspitsmuis	Kleine watersalamander
Egel	Meerkikker
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Groningen, en zijn hiermee geen onderdeel van de Omgevingswet zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. In het kader van ruimtelijke inrichting, ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten tweede is het van belang dat er de vrijstelling alleen van toepassing als geen goedgekeurde gedragscode van toepassing is (artikel 11.59 Bal) en geen andere bevredigende oplossing voorhanden is (Artikel 8,74l, lid 1 Besluit kwaliteit leefomgeving, hierna Bkl).

Ten derde geldt de aangewezen vergunningsvrije activiteit voor de in bijlage 5.1 van de Omgevingsverordening bij betreffende soort genoemde vergunning-vrije activiteiten, middelen en methoden, en indien wordt voldaan aan de aldaar gestelde aanvullende voorschriften.

Ten vierde blijft de zorgplicht, zoals bepaald in artikel 11.27 (Bal) onverminderd van kracht met het toepassen van de hierboven benoemde aangewezen vergunning-vrije activiteit.

Indien bovengenoemde voor ruimtelijke ingrepen vrijgestelde soorten voorkomen binnen een plangebied of buiten een plangebied, maar binnen de invloedssfeer van een planvoornemen, is een vergunning voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 11.27 Bal

Onder de Ow zijn twee vormen van zorgplicht benoemd; een algemene zorgplicht en een specifieke zorgplicht. De algemene zorgplicht houdt in dat overheden, bedrijven en burgers allen verantwoordelijk zijn voor de leefomgeving.

Wanneer sprake is van specifieke rijksregels, bijvoorbeeld in het geval van ruimtelijke ingrepen wordt deze algemene zorgplicht vervangen door een specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal). In deze specifieke zorgplicht wordt benoemd dat een handeling onder deze specifieke zorgplicht valt als de persoon die de handeling uitvoert weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat deze handeling nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving. Ook het nalaten van een handeling kan onder deze specifieke zorgplicht vallen. De specifieke zorgplicht voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen kan worden opgedeeld in drie stappen voor de persoon die de handeling uitvoert. Deze persoon is verplicht;

- a. Alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen.
- b. Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
- c. Als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Wanneer ruimtelijke ingrepen betrekking hebben op een rijksmonument of werelderfgoed zijn opties b en c niet aan de orde.

Ow Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS), Natura 2000-gebieden en bijzondere natuurgebieden en landschappen.

NatuurNetwerk Nederland

Strikt genomen valt slechts een deel van het NNN onder de Omgevingswet aangezien dit deels bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk. In artikel 7.8 Bkl zijn instructieregels opgenomen voor de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Deze wezenlijke kenmerken en waarden worden provinciaal vastgesteld conform artikel 7.7 van het Bkl.

Ook het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in de Omgevingswet. In artikel 7.8 Bkl wordt beschreven dat de regels, die worden opgesteld door de provincies verzekeren dat in ieder geval de kwaliteit en oppervlakte van het NNN niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt behouden en dat, als binnen het NatuurNetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het NNN, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het NNN behouden blijft.

Natura 2000-gebieden

Indien werkzaamheden worden uitgevoerd die invloed hebben op een Natura2000-gebied moet onderscheid worden gemaakt tussen een Natura2000-activiteit en een andere type activiteit. Een natura2000-activiteit wordt in artikel 1.1 van de omgevingswet gedefinieerd als een “activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura2000-gebied.” Tenzij sprake is van een vergunningsvrij geval dient voor deze activiteiten een voortoets te worden uitgevoerd.

Hoewel voor andere typen activiteiten of voor vergunningsvrije activiteit geen vergunningsplicht geldt, blijft de specifieke zorgplicht voor deze activiteiten van toepassing.

Onder de Omgevingswet wordt het Programma stikstofreductie en natuurverbetering, welke tevens onderdeel was van de voormalige Wet natuurbescherming voortgezet. Beleidsregels met betrekking tot intern en extern salderen blijven voorlopig onveranderd. Zo vindt vergunningverlening voor natura2000-activiteiten met stikstofdepositie plaats aan de hand van stikstofdepositieruimte in AERIUS register.

Bijzondere natuurgebieden en landschappen

Zowel de staat als provincies kunnen op basis van artikel 2.44 van de Omgevingswet bijzondere natuurgebieden en in het geval van provincies bijzondere landschappen aanwijzen. In het geval van bijzondere nationale natuurgebieden kunnen deze worden aangewezen vooruitlopend op de aanwijzing of begrenzing als Natura2000-gebied. In het geval van bijzondere provinciale natuurgebieden en landschappen hanteert de betreffende provincie hierin eigen juridische bescherming. Zo is in sommige provincies een zogenaamde ‘nee, tenzij’-principe van kracht, waardoor sprake is van juridisch beschermingsregime naast het NNN en Natura2000.

Ow Houtopstanden

In Afdeling 11.3 Bal zijn de regels voor de bescherming van houtopstanden en bomenrijen opgenomen. Het vellen van (een deel van) houtopstanden is beschermd door een algemene meldplicht (art. 11.126 Bal) en een herplantplicht (art 11.129 Bal). Deze bescherming geldt alleen voor houtopstanden vanaf 10 are en bomenrijen met meer dan 20 bomen, buiten een zogenaamde 'bebouwingscontour houtkap'. Deze moet worden aangewezen in een omgevingsplan en is hierin terug te vinden. Indien dit niet het geval is, kan een voorloper, zoals de bebouwde kom Wet natuurbescherming of Boswet worden geraadpleegd.

Als uitbreiding hierop is tevens een specifieke zorgplicht van kracht voor het vellen van houtopstanden, het herplanten van grond of nadat een houtopstand op een andere manier teniet is gedaan (art 11.116 Bal). Deze specifieke zorgplicht stelt dat degene die vellings- en herbeplantingsactiviteiten en handel in hout uitvoert of in het bezit is van hout verplicht is om nadelige gevolgen op natuurbescherming, instandhouding areaal houtopstanden in Nederland en de bescherming van landschappelijke waarden achterwege te laten, tenzij dit niet redelijkerwijs kan worden gevergd. Indien hier sprake van is, dienen negatieve effecten zoveel mogelijk te worden beperkt en/of ongedaan te worden gemaakt.

Aan deze wetgeving zijn enkele uitzonderingen, naast de reeds genoemde uitzonderingen. Zo zijn houtopstanden op erven of in tuinen, windschermen om boomgaarden, kerstbomen niet ouder dan 20 jaar, kweekgoed, uit populieren of wilgen bestaande wegbeplanting, beplanting langs waterwegen of eenrijige beplantingen langs landbouwgronden, dunningen en beplantingen van populieren, wilgen, essen of elzen voor de productie van biomassa, die tenminste eens in de 10 jaar worden geoogst, bestaan uit minstens 10.000 stoven/ha/beplantingseenheid en die zijn aangelegd na 1 januari 2013 uitgezonderd.